

РЕФОРМУВАННЯ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Степанова Д. О., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту №3, Національної академії внутрішніх справ.

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Хальота А.І.**

Перша прокуратура в світі була створена у Франції в 1302 році як орган, що представляє інтереси монарха. Прокурор був «очима» короля, за допомогою яких він міг контролювати функціонування всього механізму держави. Діяльність прокурора носила наглядовий характер. Підсумовуючи вищесказане, прокуратура (від лат. *procurgo* — піклуюся, забезпечую, попереджую) — це державний правоохоронний орган, на який покладено здійснення нагляду за додержанням та правильним застосуванням законів.

У 1722 році Петро I заснував державний орган для здійснення нагляду за дотриманням законної діяльності центральних і місцевих органів державної влади. Модель прокуратури він привіз у тієї ж Франції. Царська прокуратура, куди і входили органи прокуратури України. Отже, стрімкий розвиток прокуратури України розпочався саме з тих часів.

З моменту проголошення України суверенною і незалежною державою наступив новий етап в історії прокуратури України. З часів незалежності до сьогодні представники влади провели ряд реформ щодо організації діяльності органів прокуратури. Реформування полягало в прийнятті законів та інших нормативно-правових актів з метою удосконалення її правового статусу. Діяльність прокурори України регулюється Конституцією України, Законом України «Про прокуратуру» від 14.10.2014р. та Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» від 19.09.2019р.

Прокуратура України становить єдину централізовану систему органів державної влади, які відповідно до Конституції України та законів України здійснюють обвинувальну, представницьку, контрольно-наглядову та інші функції держави.

Загалом в Україні тривалий час зберігалася радянська модель прокуратури. Тільки з ухваленням нового Закону України «Про прокуратуру» 14 жовтня 2014 року, була започаткована кардинальна реформа прокуратури, яка стосувалася як її функцій (скасування «загального нагляду»), так і організаційного устрою, зокрема реорганізації системи прокуратури, запровадження прокурорського самоврядування, зміни порядку добору та притягнення до дисциплінарної відповідальності прокурорів тощо. Проте перезавантаження системи прокуратури так і не відбулося. В результаті чого, система прокуратури України залишилася недореформованою. Саме тому Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» від 19.09.2019р.

Перше, що привертає увагу, — це зміна назв ланок системи прокуратури: місцеві прокуратури замінюються окружними, регіональним повертають звичне найменування обласних, а Генеральну прокуратуру України перейменовано на Офіс Генерального прокурора. Крім цього однією із новацій закону стала ліквідація військових прокуратур. Також було скасовано Додаток до Закону «Про прокуратуру», який визначав найменування, місце розташування та територіальну юрисдикцію місцевих та військових прокуратур. Єдиний орган прокуратури, який продовжив свою діяльність без жодних змін була Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Головною метою реформи є кадрове перезавантаження. Для реалізації цього завдання проводиться переатестація чинних прокурорів та залучення до роботи нових прокурорів. Таким чином, буде забезпечено приплив «свіжої крові», тобто це дозволить зруйнувати прокурорську корпоративність. Під час призначення прокурора на посаду, обов'язковим є перевірка даних про скарги, що надходили на нього та матеріали таємної перевірки доброчесності кандидата.

Внаслідок цієї реформи Генеральному прокурору надається більше коло повноважень. До компетенції Генерального прокурора відноситься: рішення про ліквідацію та реорганізацію окружних та обласних прокуратур, право утворювати у разі потреби спеціалізовані прокуратури на правах структурного підрозділу Офісу Генерального прокурора. Ці та інші повноваження дозволяють йому оперативно і швидко змінювати систему прокуратури. Разом з тим закон повернув вимоги наявності у Генерального прокурора вищої юридичної освіти та стажу роботи в галузі права не менше п'яти років.

З урахуванням викладеного, ми з впевненістю можемо сказати, що реформа прокуратури у 2019 році, стала великим кроком вперед, початком значних зрушень та серйозних позитивних змін. Адже вона призвела до покращення здійснення та організації української прокуратури і державної влади в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014р.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури: Закон України від 19.09.2019р.
3. Лапкін А. Реформа прокуратури: Генпрокурор із юридичною освітою, плюс «свіжа кров», мінус військова прокуратура.
4. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України. Київ: «Ліра К», 2011. 560 с.
5. Баганець О.В. Реформа прокуратури 2019: чого чекати правоохоронцям?
6. Президент України підписав закон про реформування органів прокуратури / URL: <https://www.president.gov.ua>.
7. Дрьоміна-Волок Н. Реформування прокуратури України: інституційний аспект / Електронний ресурс: Режим доступу - <https://democracy-reporting.org/ua/public-prosecutors-ukraine/>